

HET MENSELIJK HART wordt zo vaak verward met de natuur van de mens dat het nadenken over zijn betekenis in het woord van God ons veel voordeel kan opleveren. Iemand die bezwaar maakte tegen de gedachte dat de menselijke natuur, of het instinct, niet verdorven is, zond wel een lange lijst met passages die gaan over het menselijk hart en de gruwelijke toestand ervan, maar geen enkele daarvan had ook maar iets met het onderwerp van de menselijke natuur te maken. In de eerste hoofdstukken van de Romeinenbrief, waar de natuur van de mens niet met zonde in harmonie is (Rom 1:26) en wel met het geweten en Gods wet harmonieert (Rom 2:14), wordt het hart een volkomen andere reputatie gegeven. Het is onverstandig, verduisterd (Rom. 1:21), wellustig (vs 24), weerbarstig en onboetvaardig (2:5). Is er een grotere tegenstelling mogelijk?

Het is duidelijk dat de term “hart” gewoonlijk in een figuurlijke betekenis wordt aangetroffen. Het beste is het letterlijke gebruik als eerste te beschouwen. Het is het orgaan dat de bloedstroom voortstuwt in levende zielen. Slechts die vormen van leven die bloed hebben bezitten een hart. Nu is de *ziel* van het vlees (niet het *leven*) in het bloed (Lev. 17:11). Met andere woorden omdat de ziel de zetel van bewustzijn en gewaarwording is, hebben slechts die vormen van leven een hart die bewust-levend zijn, hun omgeving kunnen waarnemen en zich kunnen voortbewegen. Als er ook maar even iets mis is in de bloedstroom heeft dit duizeling en bewusteloosheid tot gevolg. Het hart is de kern en de kracht van ziels leven. Het bevindt zich diep binnen de bouw van het lichaam, onzichtbaar. Het onophoudelijk ritme ervan wordt niet door het terloopse oog opgemerkt.

Hoewel iedere handeling ervan afhankelijk is, ligt het verborgen, onttrokken aan het zicht. Naar het fysieke orgaan wordt zelden verwezen in de Schrift (2 Sam. 18:14; 2 Ko. 9:24), maar het vormt de basis van het figuurlijk gebruik.

Bij het zoeken naar de figuurlijke betekenis worden we geconfronteerd met een vervelende zaak, als we het zo mogen uitdrukken. De inhoud van het schriftuurlijke begrip wijkt in sterke mate af van het populaire gebruik in zowel het Engels als het Nederlands. In de Schriften is het hart *nooit* de

zetel van genegenheden of gevoelens, hoewel er enkele passages kunnen zijn die, op zichzelf genomen, zo opgevat zouden kunnen worden. In de Schrift wordt emotie verbonden met de inwendige organen van de buik (Fil. 1:8). Er is echter een tweede gebruik, dat erg dicht bij de Schriften staat. We spreken van de gehele persoonlijkheid die kan worden beïnvloed of tot iets worden bewogen onder deze spraakfiguur, zoals “Hij heeft een goed hart” of, zoals het naar voren komt in het bijvoeglijk naamwoord “hartelijk”.

Misschien wel de meest treffende illustratie van dit woord vinden we in de keuze van David, die een man naar Gods eigen hart was (1 Sam 13:14). Samuël de profeet werd tot Isaï gezonden om één van zijn zonen tot koning van Israël te zalven. Toen de oudste in ogeschouw werd genomen, leek hij voor Samuël precies de juiste te zijn voor zo’n verheven ambt, want hij had een knap gelaat en had de juiste postuur voor zulk een hoge eer. Dus zei Samuël, “Zeker staat Jahweh’s gezalfde hier voor Hem!” Maar Jahweh zei tot Samuël, “Kijk niet naar zijn gelaat, of naar de grootte van zijn postuur; want Ik heb hem afgewezen: want het is niet zoals de mens ziet; want de mens kijkt naar het uiterlijk maar Jahweh kijkt naar het hart.” (1 Sam 16:7). Zo werden zeven zonen van Isaï bekeken door Samuël. Maar geen van hen bezat het hart om de herder van Israël te worden.

Pas toen ze allemaal afgewezen waren riepen ze David. Zijn plaats en bezigheid vormen een aanwijzing van het karakter van zijn hart. Hij hoedde de schapen. Dat was nu juist het werk dat Israël zo bitter hard nodig had. Saul was hun eigen keus als koning. Hij was groot en imposant, net als Isaï’s zeven zonen. Maar hij hoedde zijn volk niet. Zijn hart was niet recht. Het was op hemzelf gericht. Dat van David op de schapen. David was schoon van aanzien, met mooie ogen, maar deze maakten hem niet tot de geschikte persoon. Zijn hart was toegewijd aan het doen van de wil van God. Onder de uiterlijke verschijning, was hier een man die vertrouwde op Jahweh en er behagen in schiep om Hem te behagen. Dit kwam tot uitdrukking in zijn latere leven in daden als het doden van Goliath, het sparen van Saul, de vriendelijkheid tegenover Mefiboseth, en in het bijzonder in zijn verlangen de tempel te bouwen. God en Zijn heerlijkheid vulden zijn hart en maakten het groot.

Het verschil dat nu bestaat tussen het oppervlakkig uiterlijk en het hart is een gevolg van zonde. In de ideale toestand blijkt een mens te zijn wat

het toepassen. We zullen dan behagen scheppen in de vrijheid van de grote verzaking : *Niet mijn wil, maar de Uwe!*

hij is. Zijn uiterlijk spreekt zijn karakter niet tegen. De bedervende kracht van zonde is dusdanig dat de geestelijke mens nauwelijks aandacht besteedt aan uiterlijke tekenen, want deze komen zelden overeen met innerlijke werkelijkheden. Dit verklaart waarom het hart zo vaak wordt verbonden met kwaad en zonde, of het ontbreken ervan. Het onderscheid tussen uiterlijk en hart zou niet kunnen bestaan in ideale omstandigheden.

Zonde is geen oppervlakkige tekortkoming. Het is niet de buitenste vernislaag die is beschadigd, maar juist de kern en bron van 's levens activiteiten is aangetast. Om de reeds gebruikte beeldspraak verder te bezigen: Het is niet slechts een huidziekte, veroorzaakt door contact met een of andere giftige struik, maar een vitale degeneratie van het hart, die de functies van ieder orgaan van 's mensen innerlijke huishouding aantast.

Eén van de meest verontrustende kenmerken van de beschaving en de beleefde maatschappij voor de geestelijke mens is, de grote nadruk die gelegd wordt op kunstmatig gedrag en manieren. Het hart moet verborgen worden achter een mantel van vormen en formuleringen. Het is een teken van goede opvoeding nooit je werkelijke zelf te tonen, maar een oppervlakkige illusie in stand te houden die verondersteld wordt om de soberheid en beperkingen van het leven te bedekken en te verbergen. Het is moeilijk om het hart te ontdekken, en vaak is het misschien wel het beste om het zoveel mogelijk bedekt te laten. Maar, in de omgang tussen heiligen, is het van het grootste belang de conventionele bedekkingen opzij te leggen en ons met diepere realiteiten bezig te houden. Terwijl onze omgang met alle heiligen behoort te zijn, is het onmogelijk een te zijn met diegenen wier harten niet recht zijn. We worden opgeroepen de Here aan te roepen met allen die een rein hart hebben. (2 Tim 2:22).

Menige vruchteloze discussie over verscheidenheden in geloof, zoals "reddend geloof" en "historisch geloof", zou nuttig zijn geweest indien in verband met het hart beschouwd. Er kan een duidelijke instemming met en onderwerping aan een geloofsbelijdenis zijn, of zelfs lidmaatschap van een religieuze organisatie, overeenkomend met het geloof dat door de tekenen van onze Heer werd verwekt; maar Hij vertrouwde zulk "geloof" niet omdat Hij wist wat er *in de mensheid was*. (Joh. 2:23-35). Het was geen *harts-geloof*. Zo is er ook vandaag een groot gebrek aan dat *harts-geloof* dat alleen "reddend" en "effectief" is. Met het hart gelooft men tot

rechtvaardigheid (Rom 10:10). De oppervlakkige, opzichtige, sentimentele, sensationele evangelisatie in onze dagen veroorzaakt wel een stormachtige emotionaliteit aan de oppervlakte maar zelden bereikt het de diepten van werkelijke overtuiging, of grijpt het het hart aan. Vandaar dat de opzienbarende “resultaten” verdwijnen wanneer de evangelistische tornado bedaart.

Waarschijnlijk de meest aangehaalde passage over het onderwerp van het menselijk hart en zijn verdorvenheid is Jeremia 17:9 (N.B.G.) :

Arglistig is het hart boven alles,
ja, verderfelijk¹³ is het:
Wie kan het kennen?

Authorised Version:

“The heart is deceitful above all things,

(Het hart is bedrieglijk)

And desperately wicked:

(En hopeloos boos):

Who can know it?”

(Wie kan het kennen?)

De laatste regel wordt gewoonlijk weggelaten, want deze komt niet overeen met de opvatting die algemeen wordt afgeleid vanuit de eraan voorafgaande woorden. Er wordt veel gezegd over het woord “bedrieglijk” (NBG: arglistig). Het wordt gedefinieerd als “krom” of “oneerlijk”. Het is het werkwoord van de naam Jakob. Het hart is een Jakob. Misschien zou schalks (tricky) het dichtst bij de bedoeling liggen. Het beschrijft iemand die een ander pootje licht. De Septuagint geeft het weer met “Het hart is bovenal *diep*”. Omdat het Hebreeuwse woord “diep” en het woord dat nu in de text staat sterk op elkaar lijken, is het mogelijk dat diep de juiste leeswijze was toen de Septuagint vertaald werd. Het leidt op een erg natuurlijke wijze naar de vraag die volgt: “Wie kan het kennen?”

De volgende frase is een “hopeloos slechte” vertaling, want er is niet de minste aanwijzing van boosheid in het woord zelf of iets van haar context. Ik beken dat ik denk dat het menselijk hart *wel degelijk* hopeloos boos is. Deze vertaling bewijst dat. Kan er een afschuwelijker zonde zijn dan een opzettelijke verandering van de betekenis van het woord van God, *zelfs als de vervanging waar is?* God spreekt hier niet over de boosheid of slechtheid van de mens, maar over zijn sterfelijkheid en zwakheid. Job zei

¹³s. v.: dodelijk

grote democratische doctrine van “zelfbeschikking”.

De valse “vrije wil” waarop mensen aanspraak maken ontstaat vanuit onbekendheid met Gods wegen en hun eigen beperkingen. Niet realiserend dat God tegen Zichzelf werkt om bekend te kunnen worden, stellen ze zich voor dat hun wil onafhankelijk is van de Zijne. Niet in staat de ingewikkelde processen te analyseren die achter hun eigen besluiten liggen, misleiden zij zichzelf tot het denken dat elk willen van hun kant een creatieve daad is, zelfs veel meer dan dat, want scheppen is niet, zoals normaal wordt aangenomen, op niets gebaseerd.

Maar de menselijke wil is zelf een schepsel van omstandigheden en kan gekneet en gevormd worden door de grote Bestuurder van Omstandigheden, zoals het Hem behaagt.

Wij die God kennen zijn niet langer in het rijk van de ondervinding, waar alle factoren doorlopend God trotseren. In plaats van overerving hebben we Gods geest in ons. De enige functie van onze wil is een negatieve, want we ondervinden dat we geen onafhankelijk willen nodig hebben. Meer dan dat, we willen niet onze eigen weg. Onze roep is die van onze aanbiddelijke Heer, “Niet Mijn wil maar de Uwe!”. In Zijn wil zijn we vrij. Al het andere is slavernij.

De wereld is vol van schema's en leringen om de menselijke wilskracht te vergroten, en beloften van enorme voordelen verlokken de goddelozen om afstand te doen van hun duiten en om overwicht over hun makkers te krijgen. Ze zijn als de boer die zijn onkruid water geeft en zijn distels verzorgt. Het is een lugubere illusie. Maar er is een methode om wilskracht te kweken die oneindig veel groter en machtiger is dan van enig mens. Er is een vrijheid van wil ver voorbij onze hoogste aspiraties. Die wordt gevonden in afstand doen van onze zelfbeschikking en te rusten in de wil van God. Laat ons eerlijk en serieus onszelf met Zijn opzet bekend maken en met Zijn plannen overeenstemmen!

Hoe kan dit gedaan worden? De methode is eenvoudig. We hebben Gods geest binnenin ons. We hebben Zijn Woord buiten ons. Laat die ons alles maken. De factoren die eens onze willen vormden kunnen genegeerd worden. Laat ons vlijtig de nieuwe factoren aankweken. Door Zijn geest, door Zijn Woord, hebben we toegang tot de wil van God. Dit is nu onze wil. Laat ons er bekend mee worden. Laat ons ervan genieten. Laat ons

wordt kaal door dat te willen.

Zo zien we hoe gemakkelijk het is om de menselijke “vrije wil” tegen zichzelf te keren. Hij wilde zijn hand omhoog houden, maar het kietelen van een vlieg was veel belangrijker in zijn leven dan het bestaan van God. De factoren die de wil vormden om God te weerstaan waren niet zo sterk als de factoren die de dringende beslissing de vlieg te vernietigen vormden. Zijn wil werd tegen zichzelf opgezet en versloeg zichzelf.

Een van de waarheden die ons gegeven zijn, die het meest bevredigend voor de ziel en geruststellend voor de geest is, wordt gevonden in Paulus brief aan de Filippenzen (2:12,13):

Filippenzen 2:12,13: “Weest, met vrees en beven, uw eigen redding tot gevolgen dragend, want het is God Die in u het willen zowel als het werken bewerkt omwille van Zijn welbehagen”. Als ik dacht dat het op mij neer kwam om al het handelen voort te brengen en te bekrachtigen waarmee ik Hem hoop te behagen, zou ik diep ontmoedigd worden. Terwijl ik bewust vele dingen wil doen die Hem behagen, realiseer ik me dat het werkelijk de uitwerking van de geest van God binnenin, samenwerkend met het Woord van God buiten is. Geen onafhankelijke, soevereine wil kan ooit in harmonie zijn met God. De zaligheid van de toekomst zal niet opkomen uit onafhankelijkheid van, maar vrijheid in, het goddelijke despotisme. Bewust overeenstemmen met God is de enige vrijheid: de vrijheid daarbuiten is slechts een illusie.

Samenvattend. Er is slechts één onafhankelijke “vrije” wil in het universum, en dat is de wil van God. Deze wil wordt, gedurende de eonen, gemanifesteerd op twee verschillende manieren: door ondervinding en openbaring. Het vlees van de mensheid is door God in een omgeving geplaatst die het tegengesteld aan Zijn geopenbaarde wil leidt. De lichamelijke erfenis van de mensheid vanaf Adam, geeft het een gezindheid tegen Zijn geopenbaarde behagen. Dit is God die in de geschiedenis Zijn wil uitwerkt in het rijk van het onderbewuste. Om zijn doel te vervolmaken moeten mensen zich niet bewust zijn dat zij leven en bewegen en bestaan in Hem. Ze moeten onwetend zijn van alles, uitgezonderd de vruchten van Zijn werkzaamheden door hun voorvaders en in hun verwanten. Ze moeten veronderstellen dat ze onafhankelijke godheden zijn, goed in staat om hun verstand en wilskracht met die van hun Schepper te meten. Dit is de

dat zijn wond “ongeneeslijk” was — hetzelfde woord. Maar deze was niet boos, en werd genezen. Het kind van David was zeer ziek (2 Sam 12:15), maar het was zeker niet hopeloos boos.

Er zijn twee dingen die het menselijke hart een probleem maken dat niemand kan oplossen. *Het heeft de neiging tot struikelen en het is te ziek om erop te vertrouwen.* Wie kan het kennen? Slechts de Here, zoals het daaropvolgende vers bevestigt, “Ik, Jahweh, harte-verkenner”. Wij kijken naar de buitenkant, maar “de verborgen mens, zijn hart” is onzichtbaar, onnaspeurlijk, behalve voor het oog van God. Het is zoals met overrijp fruit. Het kan er heerlijk aan de buitenkant heerlijk uitzien, maar het is binnenin verrot tot op de kern.

Misschien was het meest indrukwekkende teken van Christus’ goddelijke aard en missie, wel zijn vermogen om de harten van Zijn toehoorders te lezen. Zijn gezichtsvermogen was als de moderne röntgenbeelden. Het kon door alle barrières heen dringen. Hij zag dwars door alle huichelaarij en hypocrisie heen. Hij kon zelfs gedachten “zien”. Voordat Zijn toehoorders hun gevoelens konden uiten onthulde Hij ze en gaf Zijn antwoord (Markus 2:8; Lukas 24:38).

Dit is ook het grote voorrecht van het geschreven woord. Het is “levend en werkzaam, en scherper dan enig tweesnijdend zwaard, en doordringend tot op de vaneensplijting van ziel en geest, evenals de geledingen en het merg, en is een richter van de gevoelens en gedachten van het hart. En er is geen schepsel dat ervoor verborgen is. Alles is nu naakt en ontbloot voor de ogen van Hem voor Wie we rekenschapsplichtig zijn” (Hebr 4:12,13).

De waarheid die in de onschriftuurlijke uitdrukking “de volkomen verdorvenheid van de menselijke natuur” bedoeld wordt over te dragen, wordt veel beter uitgedrukt door zonde met het hart te verbinden. Dit laat zien dat het geen oppervlakkig verschijnsel is, dat slechts een gedeelte van ’s levens activiteiten aantast, maar de bron raakt van waaruit elke belangrijke handeling ontspringt, en iedere daad en gedachte bederft. Bederf het hart en de gehele mens is aangetast. Zonde in het hart doordrenkt het gehele wezen, zodat er geen plekje meer gezond is, geen gebaar of voorstelling die geheel juist is. Er is een betekenis waarin het “volkomen” is. En er is een betekenis waarin het “verdorven” is. Maar beide van deze gedachten worden beknopter en correcter uitgedrukt wanneer we zonde met het hart

verbinden, waar alle uitingen van het leven uitstromen.

Als we, in plaats van te spreken over een “nieuwe natuur”, over een “nieuw hart” of een “nieuwe geest” zouden spreken, zouden we niet noodzakelijk qua bedelingen correct zijn, maar we zouden tenminste binnen de onthulling van de Schrift blijven. Het nieuwe verbond dat Jahweh met Israël gemaakt heeft bestaat uit het hen geven van een nieuw hart en een nieuwe geest. Dit is het dat hen van zondigen zal weerhouden. Wat staat dit nieuwe verbond in volkomen contrast met het oude! Daarin hadden ze een aandeel, maar in het nieuwe ze zijn volkomen passief. Het is in alle opzichten van God. “Een nieuw hart zal Ik u eveneens geven, en een nieuwe geest zal Ik in u brengen: en Ik zal het stenen hart uit uw vlees wegemen en Ik zal u een hart van vlees geven. En Ik zal Mijn geest binnenin u brengen, en veroorzaken dat u in Mijn inzettingen wandelt en gij zult Mijn verordeningen onderhouden en doen. En gij zult wonen in het land dat Ik uw vaders gaf: en gij zult Mijn volk zijn, en Ik zal uw God zijn” (Eze 36:26-28).

Paulus’ brieven beginnen met het duistere, onverstandige (Rom. 1:21), wellustige (Rom. 1:24), weerbarstige en onboetvaardige (Rom. 2:5) menselijk hart, maar eindigen met een rein hart (1 Tim 1:5; 2 Tim 2:22). Dit is in volledige overeenstemming met Petrus’ uitspraak op de vergadering in Jeruzalem, toen hij de Besnijdenis vertelde dat God de harten van de heidenen door geloof had gereinigd (Hand. 15:9). God heeft ons het onderpand van de geest in onze harten gegeven (2 Cor. 1:22). Dit is het dat ons tot zonen van God maakt (Gal 4:6). Onze natuur is niet veranderd. Ons hart is niet nieuw. Het is door bewoning van de heilige Geest gereinigd.

Inderdaad staan de werkelijkheden van harte-geloof, in de huidige huishouding van Gods genade, in contrast met het oppervlakkige religieuze ritueel van Israël. Werden zij besneden? Wij hebben de echte besnijdenis, die van het hart (Rom. 2:29; Col. 2:11). Hadden zij de woonplaats van God? Christus woont in onze harten door geloof (Ef 3:17). Hadden zij een koor om Hem te loven in gezang? Wij betuigen dank onder de begeleiding van de muziek van onze harten (Ef 5:19).

Het verlenen van een nieuw hart aan Israël zal hen een wedergeboren natie maken, geschikte kanalen voor het herstel van de aarde in de dag van Jahweh. Dit alles stemt overeen met het karakter van de zegeningen van

Jahweh Elohim, Die boven de invloedssferen van tijd en ruimte oppermachtig zetelt, is het enige wezen in het universum dat ongebonden is door de boeien van omstandigheden. Onze vertalingen hebben de waarheid nagenoeg verborgen, maar de hoogste en meest machtige van de aardse potentaten spelen graag het stuk dat Hij hen toewijst, hoewel ze dat niet weten. Het boek Ester staat vol bewijzen hiervan. Een simpele gebeurtenis en omstandigheid zoals een slapeloze nacht, vormde de plannen van de koning zo om dat ze met die van God overeenkwamen. De wijze man verzekert ons dat het hart van de koning in de hand van Jahweh als een klein waterbeekje is waarmee de tuinman zijn planten irrigeert. Hij laat het stromen zoals hij dat wil (Spr. 21:1). Meer nog, elke weg van een mens is recht in zijn eigen ogen, nochtans *bestuurt* Jahweh de harten (Spr. 21:2).

In verband hiermee word ik herinnerd aan de ongelovige die zijn hand omhoog stak en God, als er een God was, uitdaagde om die neer te halen. Het was een flauwe en dwaze daad, want God wil nu tegen Hem opgeheven handen en weigert om geweld te gebruiken om gehoorzaamheid af te dwingen. Nochtans heeft God andere manieren, even effectief en veel indrukwekkender, hoewel belachelijk eenvoudig, om Zijn opzet te volbrengen. Het was toevallig zo dat de ongelovige kaal was. En even “toevallig” dat er een vlieg rondzoemde. En juist toen de ongelovige zijn uitdaging had geuit en op een antwoord stond te wachten, landde de vlieg op zijn kop en zonder een moment van twijfel kwam de hand neer om de vlieg te pletten! God had een dwaas naar zijn dwaasheid beantwoord. Er was geen almacht voor nodig om zijn grootspraak te beantwoorden, een onbeduidende zwakte voldeed prima.

De hele filosofie van de “vrije wil” is in dit dwaze incident gevat. De ongelovige werd tot zijn spectaculaire act aangespoord door het verlangen naar roem. Dit had hij overgeërfd. Hij werd gedreven door de aanwezigheid van een publiek. Hij zou deze dwaasheid niet hebben “gewild” wanneer hij alleen zou zijn of in de afzondering van een onbewoond eiland. Hij dacht zonder twijfel dat hij “de kapitein van zijn ziel” was. Maar hij was slechts een loopjongen, onderworpen en aan het lijntje gehouden door de handen van Kapitein Voorvader. De vlieg sprak beide factoren aan. We hebben allen een gevoelige huid geërfd en hij was erg prikkelbaar waar zijn haar behoorde te zitten. Dit was niet zijn “vrije wil”. Niemand *wil* kaal zijn of

volgen, maar om het licht van Zijn openbaring te gebruiken. Binnen in ons is het vlees en buiten ons is de geest der wereld en de wereld der geesten. Deze dringen zich altijd aan ons op en produceren “indrukken”. Het is waar dat, als we de Schrift kennen, de goddelijke aanwijzingen in grote mate deze duistere invloeden verdringen, maar dit komt door de activiteit van het geloof, niet door de passiviteit die blind impulsen gehoorzaamt. God zoekt actieve gehoorzaamheid, met open ogen. De krachten van het kwaad zoeken blinde passiviteit.

Te veronderstellen dat God een veelheid van mindere godheden heeft geschapen, met een absolute wil, zodat ze buiten de grenzen van Zijn opzet kunnen afdwalen, is Hem ontronen en elk kenmerk en elke essentie van het God-zijn onteren. Hen het *bewustzijn* van zelfbeschikking te geven is iets geheel anders. Dat Zijn schepselen onkundig zijn van de kracht die hen drijft is essentieel voor de tentoonstelling van Zijn liefde, want het antwoord moet zonder bewuste beperking zijn.

Wanneer we een aangename omgeving zoeken hebben we geen aansporing van buiten nodig. Maar we kunnen het nodig hebben om in omstandigheden te worden gedrukt die ons *voorbereiden* op het volste geluksbeleven van ideale condities. Daarom vertrouwt God niet op de door Hem ingeprente afkeer om mensen tot Zichzelf te brengen, maar drijft hen weg, zodat de weerslag hen in Zijn aanwezigheid zal binnenleiden, de enige omgeving waarin de menselijke wil ooit duurzaam comfortabel, gerust en ongebonden kan zijn.

Laatst luisterde ik naar een preek op de radio door één van de grootste predikanten van Engeland. Eén gedachte werd vaak herhaald. Hij stond erop dat de Almachtigheid zelf op de deur moest kloppen van de menselijke wil. Maar welk soort almacht is dit? Want als het een orthodoxe almacht zou zijn kon deze tenminste de deur openbreken. Maar de almacht van Liefde zou anders handelen. Die zou zichzelf voor de deur presenteren met begerenswaardigheden of die zou de achterkant van het huis in brand steken. Er zijn een miljoen manieren om het hart van een mens binnen te gaan zonder geweld te gebruiken. Geef mij de besturing van alle omstandigheden in een land en ik garandeer zijn religie te reguleren, zijn politiek uit te stippelen, het denken te veranderen, in feite bijna alles te doen wat niet te ver van het verleden afwijkt.

die dag. Deze zullen zowel ziels als geestelijk zijn. Evenals hun fysieke lichamen gezegend zullen worden met volmaakte harten om een volmaakte bloedstroom voort te stuwen, zo zal het figuurlijke hart hen aanzetten tot ervaringen die een vreugde en bevrediging voor hun ziel zullen zijn. Bemoeidigende en vreugdevolle fysieke gevoelens worden aangeduid met de “redding van de ziel” en het “nieuwe hart”. Daarbij zal hen ook een nieuwe geest gegeven worden.

Bij ons ligt de nadruk zo sterk op de geest dat, in de opstanding, onze lichamen niet langer stoffelijk of ziels, maar geestelijk zullen zijn. Dit betekent niet dat ze niet van een stoffelijke substantie gemaakt zullen zijn, of dat we geen ziel zullen hebben. Anders zou het feit dat onze huidige lichamen stoffelijk en ziels zijn bewijzen dat we geen geest hadden. De ziel beheerst deze lichamen: de geest zal heersen in onze opstandingslichamen. De heerlijke hemelse woning waarop we wachten zal materieel zijn en zal gewaarwording bezitten, maar het zal zo overgoten zijn met de aanwezigheid en kracht van de geest dat materie en gewaarwording een strikt ondergeschikte plaats zullen innemen.

Het is zowel overbodig als ontoepasselijk om van een hemels geestelijk lichaam te spreken alsof het een nieuw hart heeft. In die bovenaardse pracht zal dat wat binnenin is naar buiten stralen in alle perfectie van vorm, van kenmerk en van uitdrukking. Er zal geen “verborgen mens van het hart” zijn, zoals in deze zielse lichamen. De mogelijkheid van dubbelhartigheid zal niet bestaan, en de uitdrukking die de mogelijkheid aangeeft van een ongelijkheid tussen het schijnbare en werkelijke is ongelukkig en opgedrongen.

Sinds Adam is de mensheid tot de diepste kern bedorven. Zonde heeft het hart bereikt. In dit leven zou de gelovige zijn hart moeten reinigen door middel van het Woord van God. Hem wordt geen nieuw hart gegeven. Dat is voor Israël in het komende millennium. Als we ons willen houden aan het model van gezonde woorden (2 Tim 1:13), zullen we, wanneer we verlangen om de enorme omvang van menselijke zonde of de “volkomen verdorvenheid van de menselijke natuur” te beschrijven, dit doen in termen van het hart, en het niet toeschrijven aan zijn natuur.

ontschuldigen ons hiervoor niet, evenmin doet Hij dat. Hij doodt, Hij maakt levend, Hij verwondt en Hij heelt (Deut. 32:39). Hij plant impulsen in het menselijk hart en omgeeft mensen met invloeden die hen aanzetten om Zijn openbaring te weerstaan. Het is noodzakelijk dat God met Zijn schepselen moet botsen. Het is essentieel dat hun willen zich verzetten tegen de Zijne. Maar in de uiterste analyse kunnen beide van deze tegenstrijdige krachten slechts worden teruggevoerd op de enige Bron en Oorsprong van alles.

Mensen stellen zich voor dat ze soeverein zijn in het rijk van de wil en dat niemand hun vastberadenheid kan breken, — nee zelfs God niet. Dit is kinderachtig. Ze hebben er geen grotere macht over dan de kapitein van een zeilschip heeft over de stand van zijn zeilen. Als hij niet krankzinnig is zal hij ze zo spreiden dat zijn koers wordt gevolgd en dat wordt voor hem bepaald door de bries. Er zijn geestelijke winden waarnaar mensen hun wil buigen. Ze kunnen nog zo mooi praten, maar deze geestelijke krachten gaan aan hun waarneming voorbij en hun beheersing te boven. Vandaar dat mensen de wil van het vlees doen en de commando's van boze geestelijke krachten gehoorzamen waarvan ze zich zelden bewust zijn. Deze werken nu in de zonen van hardnekkigheid.

De grote bewegingen in de wereld, de grote leiders, kunnen alleen succes hebben wanneer ze op de lijnen van ongeziene geestelijke krachten aansluiten.

De ongelovige is de speelbal van de boze geesten. Het is de overste van het rechtsgebied van de lucht die in hen werkt. Hun willen zijn een samensmelting van de zielse gevoeligheden van het vlees en de geest van de wereld. De gelovige wordt niet gevraagd om passief te zijn, zich “over te geven” of “toe te geven”, zoals zo vaak geleerd wordt, dat is slechts wat de ongelovige onbewust doet. Dat is wat de boze geesten vurig verlangen. Intelligente onderschikking aan Gods geopenbaarde wil is juist het tegen-gestelde van een passieve ontvangst van voorbijgaande indrukken. Het is niet Gods geest die zulke vage “aanwijzingen”, zulke onbepaalde “leiding” produceert. Gods geest werkt alleen door Zijn Woord.

Onze weg is vaak donker, en we hebben licht nodig, geen “leiding”. Met een lamp kunnen we intelligent ons pad kiezen, en onze voeten plaatsen. Van ons wordt niet gevraagd om een innerlijke stem te gehoorzamen of een uiterlijke indruk, of onze ogen te blinddoeken en een onbekende gids te

door juist die factoren die deze in de eerste plaats hebben gevormd.

Toen de Schepper de grote klok opwond van het universum, bepaalde Hij voor alle tijden precies waar op een gegeven moment elk stukje sterrenstof zou zijn. Toen Hij Adam schiep, implanteerde Hij in hem al de mogelijkheden die in geheel zijn nageslacht aanwezig zijn. Hij startte het grote wiel van het menselijke willen op de koers die Hij had voorgeschreven. Als dat niet zo was zou deze wereld een gekkenhuis zijn en erger, want zelfs in waanzin is er methode. Laten we voor altijd de gedachte achter ons laten dat de menselijke wil een wetteloze, onafhankelijke, oppermachtige, God-trotserende kracht in het universum is. In het Woord van God is de menselijke wil doorlopend ondergeschikt aan de wil van God. Tijdelijk lijkt het zich tegen Hem te verzetten en tegengesteld aan Zijn openbaring te zijn, maar uiteindelijk werkt het op Zijn manier uit. Het geval van Farao laat ons zien dat Hij in geen geval Zijn handelen tot Zijn geopenbaarde wil beperkt. Hij moet voor tegenstand tegen Zijn woord zorgen om Zichzelf te manifesteren.

In deze zaken is iemand niet onderworpen aan een “blind noodlot”, maar aan een goedgunstige Schepper. Hij zorgt voor ouders en voedsel en drank en lucht, niet blind, maar zegenend. Dit alles is een gelijkenis van die ongrijpbare functies van het bestaan, het mentale, het emotionele, en het willen.

Als Schepper voorziet God ons van de neigingen van onze voorvadersen alsook met onze omgevingen en verwanten. Deze zijn in ons mentale weefsel verenigd en komen ons brein binnen door onze zintuigen. Er zijn tijden wanneer deze twee bronnen materialen aandragen die niet kunnen mengen, dan kunnen we niet tot een besluit komen. Maar in de meeste gevallen handelen we onbewust op de impuls aangeboden door de vereniging van deze twee stromen zonder onze gedragslijn te overwegen.

Wat ons het meest verward is het feit dat de menselijke wil altijd ogenschijnlijk tegenstrijdig is aan de wil van God. We erkennen het feit niet dat de mens slechts een schepsel is, en, daarom, niet eens de kracht heeft om zich tegen God te verzetten tenzij dat in hem is gebracht door de Schepper. Omdat het doel Zijn zelfopenbaring is, is het Gods wil dat Zijn geopenbaarde wil wordt weerstaan. Hij heeft twee tegenstrijdige krachten in werking gezet. Het is karakteristiek van Hem om het zo te doen. We ver-

IN ZOWEL HET ENGELS ALS IN HET GRIEKS zijn geweten en bewustzijn even nauw verbonden in hun betekenis als in hun vorm.¹⁴ Inderdaad, het werkwoord behorend bij geweten, *suneidêsis*, TEZAMEN-WAARNEMING, is in het Grieks *suneideo*, dat *bewust zijn* betekent. De Authorized Version geeft het weer als *be privy* (met medeweten van) (Hand 5:2), *consider* (overwegen) (Hand 12:12), *be ware* (gewaar zijn, s.v. overleg) (Hand 14:6) en *know* (kennen, s.v. ben bewust) (1 Cor 4:4). Bij deze laatste tekst voegt Wigram's concordance toe: (lett.: *ben bewust*). In iedere passage is *bewust zijn* een betere vertaling. Zodat in essentie *geweten* een vorm van *bewust zijn* is. Het is inderdaad een vraag of Hebr 10:2 weergegeven moet worden als: eenmaal gereinigd zijnde, niet langer een geweten aangaande zonden hebben of een *bewustzijn van zonden*, want het is in de grondtekst *van zonden*, en de betekenis komt op hetzelfde neer.

Het lijkt er daarom op dat geweten, evenals bewustzijn, een relatieve waarnemingzin is. Men zou kunnen redeneren dat de ervaring van zonde het geweten in grote mate zou versterken, zodat, wanneer het eenmaal gereinigd is van zonde, het geweten meer dan ooit aanwezig zou zijn. Maar dit lijkt in deze passage ontkend te worden. Het verdwijnt wanneer zonde wordt “weggereinigd”, net zoals we geen bewustzijn van onze lichaamsfuncties hebben wanneer alles goed gaat, doch er onaangenaam bewust van zijn wanneer er iets verkeerd gaat. Omdat *geweten* alleen in relatie met zonde gebruikt lijkt te worden in de Schriften, lijkt het dat zijn aanwezigheid van de zonde afhangt. Iemand, die niet aan zonde toegeeft, heeft een goed geweten. Wie het wel doet heeft een slecht geweten. Het is bewustzijn aangaande recht en onrecht, betreffende goed en kwaad.

Wanneer we buiten het bereik van het kwaad zijn zullen we niets hebben waarop een geweten kan reageren, vandaar dat het ophoudt te functioneren, en praktisch is afgestorven. Voordat onze eerste ouders van de boom der kennis van goed en kwaad aten, misten ze deze kennis, en hadden daarom geen geweten, noch bewustzijn van deze beide. Dit bewustzijn kwam pas

¹⁴(conscience, consciousness)

nadat ze gezondigd hadden. Toen kwam het meteen tot uiting. Wat vertelden hen dat ze naakt waren? Het geweten. Voordat ze de kennis van goed en kwaad bezaten werden ze door hun daden net zo min verontrust als een klein kind dat was. We worden niet geboren met een geweten. Babies zijn soms onbeschrijfelijk wreed voor dieren zonder het ook maar enigermate te beseffen. Ze hebben nog geen geweten ontwikkeld, want ze kunnen goed niet van kwaad onderscheiden.

Geweten is, zoals de belangrijkste stam ervan in het Grieks aanduidt een *waarnemen*. In het gebruik is het beperkt tot de waarneming van goed en kwaad. Voordat de zonde binnentrad kon er niet zoiets als een geweten zijn. En wanneer zonde verdwijnt zal het eveneens weggaan. Het is slechts een tijdelijke functie die alleen dankzij de zonde bestaat.

We kunnen niet redeneren dat de mens werd geschapen met een geweten, en daarom altijd een geweten gehad heeft en zal hebben. Ik zou niet verbaasd zijn als Adam *bewust geschapen* was, maar het zou dwaasheid zijn hieruit af te leiden dat hij, of zijn afstammelingen, niet *bewusteloos* kunnen worden. De mens is misschien wel een derde van zijn levenstijd *niet* bewust: terwijl hij slaapt. Bewustzijn is geen vitaal onderdeel van de mens, maar een toestand, een ervaring, en ook zonder dit kan hij leven en bewegen en zijn. Zo is het ook met het geweten, dat bewustzijn is in verband met recht en onrecht. Daar waar geen kwaad bestaat kan er geen overeenkomstig bewustzijn, geen geweten bestaan. Wanneer zonden zijn weggewassen zijn we ons er niet meer van bewust, en dus kunnen we dan geen geweten hebben.

Een van de opmerkelijke kenmerken van het binnentreden van de zonde is het volkomen ontbreken van enige aanwijzing van een geweten in zowel Eva als Adam. Wanneer we deze geschiedenis lezen vragen we ons af waarom Eva's geweten niet tussen beide komt. Ze zou op zijn minst hebben moeten aarzelen voordat ze tegen Gods voorschrift inging. Er is geen enkele aanwijzing dat ze ook maar iets van twijfels had zoals wij vandaag zouden hebben in soortgelijke omstandigheden. Maar direct erna, wat een verandering! De bewustwording onrecht gedaan te hebben dreef hen onmiddellijk weg van de goddelijke aanwezigheid. Ze hadden een "slecht" geweten, maar het werkte heel goed. Bewustwording van zonde en schuld is geweten. Hoe konden ze dit van te voren hebben terwijl alles zeer goed

len dat deze zaden van onze wil door onze eigen handen geplant werden, of dat ze vanuit het luchtledige door onszelf tevoorschijn zijn geroepen, zodat onze wil opkomt zonder wortel en gedijt zonder bodem, water of lucht, is louter imbeciliteit.

Waar komt de wil vandaan? Creëren mensen hem uit het niets? Dat zou een prestatie zijn die wonderlijker is dan elke goocheltruck waarvan we ooit hebben gehoord. Zo ja, dan vergrijpt God zich aan de creatieve capaciteiten van Zijn schepselen. De wijze weet echter dat de menselijke wil gemakkelijk van buitenaf wordt beïnvloed. In feite kan die gemakkelijk worden veranderd door een ieder die menselijke zwakheden begrijpt. Hij is opgebouwd uit motieven. Een samenstelling, gemaakt van wat we van binnen zijn en waar we van buiten zijn. Overerving en leefomgeving smelten samen om hem te vormen. Ons willen is grotendeels voor ons bepaald door onze voorouders, in het bijzonder de ene die Adam heet. Het mengsel wordt afgerond door onze verwanten, kennissen en contacten. Als we genoeg hersens hadden konden we elk gegeven wilsprobleem uitrekenen als een wiskundige som. Een gegeven man zal op een gegeven situatie even zeker reageren als een en een twee is. Wanneer iemand zijn wil bepaalt of opmaakt dan neemt hij onbewust zijn eigen ego in aanmerking, die speciale uitdrukking van menselijke overerving wat opeenvolgende opvoedingen en inteelt in zijn geval naar het oppervlak heeft gebracht, hoewel veel andere zaken latent en onwerkzaam zijn. Hij verbindt dit met contacten die hij in de buitenwereld heeft gemaakt, materialistisch, van de ziel of van de geest.

Voeg bij deze samenstelling de psychologie van het moment, vooral zulke sterke factoren als de toestand van zijn maag of de financiële situatie, en, als je wijs genoeg zou zijn, zou je zijn wil voor hem kunnen bepalen. In feite hebben wijze mannen altijd op dit principe gehandeld. Ze proberen niet om de wil te vangen door een frontale aanval. Ze weten dat "iemand die tegen zijn wil is overtuigd nog steeds dezelfde mening heeft." Ze voeren een flankbeweging uit. Ze proberen om een of meer factoren die de wil bepalen te veranderen of aan te passen. Als een kind geen gezond eten wil eten laat het dan een tijdje hongerig worden. Als het weigert een scherp mes, waarmee het zichzelf kan verwonden, af te geven, bied het dan een meer geliefd speelgoed aan. Weinig mensen bereiken ooit volwassenheid in zaken als deze, en allen kunnen tot andere gedachten worden gebracht

ze erkennen geen dwang, want onbewust van het tij en de stromen die hen meevoeren, zijn hun waarnemingen te ongevoelig en afgestompt geworden om dat te bemerken.

Wat is de menselijke wil? Waarin bestaat zijn vrijheid? Het is mijn wil om te schrijven over dit thema, toch ben ik me ervan bewust dat het mijn wil niet zou zijn, ware het niet vanwege beperkingen van een andere Wil, die niet de mijne is. Het is mijn wil om de wil van God te doen, mijn wil te onderschikken in de Zijne. En hoe tegenstrijdig het mag schijnen, ik heb geen vrijheid om mijn eigen wil te doen. Er is voor mij geen vrijheid behalve in de wil van de Heer. Ook zal het duidelijk worden dat de menselijke wil niet absoluut is. Zijn vrijheid is relatief. Als we de zaak dieper overwegen, zullen we zien, dat er voor de wil geen vrijheid is anders dan onderwerping aan God, evenmin bestaat er iets als absolute vastberadenheid, behalve aan de kant van de Schepper.

De menselijke wil is tweezijdig in zijn bron. Het is zowel het product van overerving als van leefomgeving. Elk van deze is een onontwarbaar ingewikkeld samenstelsel dat niemand kan analyseren, laat staan beheersen. Waarom is het de wil van alle mensen te zondigen? Omdat het een deel van hun erfenis is. We kunnen niet zeggen dat ze vrij zijn om te zondigen, want dan zouden sommigen eraan kunnen ontsnappen. Wie heeft de keuze van zijn ras, zijn nationaliteit of zijn geboorteplaats gehad? En toch hoe essentieel zijn deze factoren in iedere handeling van zijn leven! Bestaat er wel een geval waarin zijn wil niet is beïnvloed door factoren waarover hij niet de minste controle heeft? Ik schrijf dit op het platteland, ver van mijn boeken. Het was niet mijn wil hier te komen maar er deden zich omstandigheden voor die het raadzaam maakten.

Deze omstandigheden bestonden uit een erfelijke zwakheid en een onsympatieke leefomgeving. Mijn wil had, als hij vrij of onbeïnvloed was door omgevingsfactoren van buiten, kunnen leiden tot ziekte of zelfs de dood.

Wat feitelijk bedoeld wordt met deze vrijheid van wil is de harmonie tussen overerving en leefomgeving. Gebrek aan wrijving wordt voor vrijheid aangezien. Als de van onze voorouders ontvangen impulsen ons aansporen tot een gedragslijn die aangenaam is voor onze omgeving hebben we het bewustzijn van vrijheid om te doen wat ons behaagt. Maar voor te stel-

was? Bewustzijn van kwaad kan niet bestaan zonder de aanwezigheid van kwaad. Zelfs nu is iemand die altijd probeert God te behagen zich nauwelijks bewust van een geweten. En wanneer zonde zelf wordt afgeschafte zal daarmee ook het geweten verdwijnen.

In Israël werd erg weinig onthuld met betrekking tot het geweten. Zelfs onze Heer verwees er niet naar. Waarom niet? Waar Gods wet is, is het niet noodzakelijk om op het geweten te bouwen. Het geweten kan zwak zijn (1 Cor. 8:7) of slecht (Heb. 10:22), of bevuild (Titus 1:15) of zelfs dichtgebrand (1 Tim. 4:2). Het is in geen geval een ideale afschrikking van kwaad of een gids naar het goede, hoewel het soms, tot stand kan brengen wat de wet faalt te doen (Rom 2:15). Maar Gods wet is altijd goed. Daar kan op worden vertrouwd. Zij verandert niet met de individuele persoon, noch met de tijden. Daarom neemt de wet, in de Hebreeuwse geschriften, de plaats van het geweten in, en wordt het *hart* aangesproken. Maar omdat Paulus zich tot de naties richt die geen wet hebben, beroept hij zich zo vaak op zijn eigen geweten en dat van zijn lezers.

DE HUISHOUDING VAN HET GEWETEN

We spreken van een *huishouding*¹⁵ (geen bedeling) van het geweten omdat dit de voornaamste vernieuwing was die het tijdperk vanaf de zonde van Adam tot aan de vloed kenmerkte. Hieraan vooraf was God persoonlijk aanwezig geweest bij het oorspronkelijke paar in de hof van Eden. Daarna werd deze nauwe vriendschapsband verbroken. God trok zich terug. Hij gaf geen wet om hen te leiden. Zij en hun nakroost werden aan zichzelf overgelaten. Alles wat ze hadden was de kennis van goed en kwaad en het bewustzijn dat onrecht doen God mishaaide — dat is geweten. Dit was de broze band die hen met God verbond.

Het was het grondprincipe van Zijn handelen met hen. Het doel van deze hele regeling was het onvermogen van de mensheid aan te tonen om zonder God verder te gaan, zelfs al kenden ze goed en kwaad, en hadden ze een geweten als een voortdurende bewaker om hen tot het doen van het

¹⁵ οἰκονομία: HUIS-WET wordt gewoonlijk vertaald met rentmeesterschap.

In dit hoofdstuk wordt in het Engels gesproken over bedelingen en huishoudingen, de Engelse equivalenten betekenen volgens het woordenboek:

dispensation: vergunning, Godsbeschikking, bedeling, uitdeling.

administration: het bestuur, het beheer, regering, administratie, het ministerie.

goede aan te sporen.

Het is noodzakelijk voor Gods heerlijkheid en ook voor het goede van de gehele schepping, dat de zwakheid en verdorvenheid van de mens zou worden aangetoond door middel van een reeks demonstraties, waarbij hij zich in elke erop volgende onder steeds gunstiger omstandigheden bevindt. Om dit te doen verandert God Zijn relaties met de mensheid, of een uit-gekozen deel ervan, om zo een nieuwe en gunstiger situatie te scheppen. Deze worden huishoudingen genoemd. In elk daarvan zijn er speciale “bedelingen”, dat wil zeggen, goddelijke gaven, maar deze moeten niet met de huishoudingen worden verward, want de bedelingen gaan gewoonlijk door terwijl de huishoudingen veranderen. Bovendien, als we huishoudingen als bedelingen (of dispensaties) zien zullen we altijd proberen die te karakteriseren door Zijn *gaven* in plaats van door dat wat *Gods relatie tot de mens* kenmerkt en Zijn handelswijze tot het mensenras bepaalt. In mijn meegaandheid liet ik me tot op zekere hoogte in deze verwarring meetrekken toen ik de naam van de eerste huishouding veranderde van *onschuld* in *schepping*. Moge mij deze verzoenende vergissing worden vergeven!

Een speciaal kenmerk van dit testen van de mensheid is de opstapeling van de gaven, om de volgende test minder zwaar te maken. Aldus werd, nadat de kennis van goed en kwaad werd gegeven, deze niet teruggetrokken toen dit faalde. Zij is nadien altijd blijven bestaan. Evenmin werd regering ingetrokken toen belofte en wet op het toneel kwamen. In de regel blijft iedere “dispensatie” (of bedeling) bestaan en wordt aan de volgende gave toegevoegd om te helpen de volgende test lichter te maken. Maar deze regel gaat niet altijd op. Eerder wordt hij omgekeerd wanneer de huidige genade plaatsmaakt voor toorn.

Om te (kunnen) laten zien wat de mens is, is een reeks van situaties nodig waarin hij faalt onder die voortdurende testen, waarbij elke volgende minder veeleisend is dan de voorgaande. *Dispensaties* (of bedelingen) zijn alle bedoeld om de omstandigheden gunstiger te maken en de mens een betere kans te geven op succes. De resulterende toestand is wat de huishouding karakteriseert. Aldus hebben we, als gevolg van de gave van *autoriteit*, de huishouding van *regering*. Als we eenmaal de goddelijke opzet in de opeenvolgende veranderingen zien, wordt de gehele reeks duidelijk, en willen we het gevondene in een naam vast leggen. We zouden de eerste *Geen-*

13 De Schijngestalte van de Vrije Wil

HET BENAUWENDE EFFECT van de tegenstrijdige dogma's van de vrije wil en fatalisme betreffende het karakter van God, roept om een bijstelling van ons denken volgens schriftuurlijke lijnen. Het Woord van God kent niets als een vrije wil, maar evenmin iets als fatalisme. Van beide zijn enkele elementen aanwezig. Er zijn “vrijwillige” offers, offers uit vrije wil. Er is het duidelijke onderricht dat God alles uitwerkt in overeenstemming met Zijn doel. Toch sluit het ene het andere niet uit. Het ene is het goddelijke gezichtspunt; het andere het menselijke. Het is niet alleen mogelijk gelovig te genieten van Gods almacht en tegelijk de menselijke vrijheid te herkennen, maar het is ons voorrecht om te begrijpen hoe deze almacht wordt uitgewerkt en in de kennis ervan te rusten.

Het is een erg praktisch probleem. Laten we veronderstellen dat we weten dat God Zijn voornemen aan het uitvoeren is en dat niets van wat mensen kunnen doen in staat is Hem te dwarsbomen. Dan rijst de vraag: “Wat is de zin om ook maar iets te doen? Waarom bidden wanneer alles al is voorbeschikt?” Het antwoord is erg simpel. God heeft goede werken voorbereid waarin we zouden wandelen. Het is Zijn wil om onze harten te oefenen met betrekking tot Zijn wegen en onze genegenheid voor Zich te winnen door de sluier van onzekerheid en onwetendheid die op ons ligt. Hij heeft ons niet de details van Zijn werken laten weten omdat we anders daarop zouden vertrouwen in plaats van onszelf zonder reserve op Hem te werpen en in vertrouwen op Zijn liefde te bouwen.

Bij de mens zijn zijn grenzen en zijn onwetendheid de fundamenteën van zijn filosofie. Hij beoordeelt al het andere, zelfs God, vanuit de gevangenis waarin zijn zintuigen hem gevangen houden.

Oppervlakkige uiterlijkheden drukken op zijn bewustzijn en weerhouden hem ervan de werkelijke, maar onwaarneembare, realiteiten van het bestaan te overwegen. Menigeen heeft zich voorgesteld dat hij zijn eigen vrije wil uitvoerde, terwijl hij, in feite, in de netten van een ander verstrikt was, en de commando's uitvoerde van een subtieler intellect dan dat van hemzelf. Een bewusteloze man die door een politiemacht naar een gevangenis wordt gebracht is “vrij” voorzover als hij bewust is. Zo ook alle mensen,

kennis-van-goed-en-kwaad kunnen noemen en aldus binnen de goddelijke woordenschat blijven. Doch daar ons woord *Onschuld* slechts een kortere manier is om dit te zeggen, is dat voor ons geen bezwaar. Evenzo met de volgende huishouding. We kunnen het *Met-kennis-van-goed-en-kwaad* noemen, maar *Geweten* drukt hetzelfde uit en bespaart vijf woorden en vijf streepjes.

Hoewel het op het eerste gezicht niet zo lijkt, was de test in Eden de *zwaarste* beproeving die ooit tot de mensheid zal komen, omdat onze onschuldige voorouders geen kennis van goed en kwaad hadden. Ik heb grote bezwaren tegen het gebruik van onschriftuurlijke termen, dus verwierp ik “onschuld”, maar we hebben een uitdrukking nodig die dit feit in een enkele term samenvat. Dus ben ik sterk geneigd om “onschuld” in eer te herstellen en “geweten” aan te houden als haar complement, omdat het inderdaad diegenen beschrijft die goed en kwaad kennen. Zonder kennis van goed en kwaad is de mensheid zo slap als een vaatdoek, en hun band met God kan bijna zonder inspanning in een ogenblik worden verbroken. Zo gebeurde het bij de allereerste beproeving. Zoals we zullen zien, was de mens bij deze test minder voorbereid dan bij die welke volgden en de reden daarvoor is de afwezigheid van een geweten om Eva te waarschuwen voordat ze de Schepper krenkte. Afgezien van zijn kinderjaren, is de mens nog nooit zo hulpeloos geweest.

Met de kennis van goed en kwaad verkreeg de mens een geweten en had zo een steeds aanwezig afschrikmiddel in zich. Het nam de plaats van Gods persoonlijke aanwezigheid in, en liet hem niet hulpeloos achter wanneer Hij afwezig was. Maar deze innerlijke weerhouding, deze goddelijke stem die in een ieder woont, was niet voldoende om het mensenras van volkomen bederf te bewaren. Louter overgelaten aan de remming van het geweten, bedierf de mens zichzelf zo, dat genezing onmogelijk werd. Dit is een grote les om te leren. In Eden was er geen weerhouding behalve de aanwezigheid en het verbod van God. In Zijn afwezigheid faalde dit om de mens te behoeden voor zelfvernietiging. Dan komt het geweten, daarna regering door zijn kameraden, totdat we komen tot de regering van Christus zelf met een ijzeren roede. Alle weerhoudingen falen wanneer de mens aan zichzelf wordt overgelaten. Slechts de kracht en aanwezigheid van God kan de mens bewaren.

DE HUISHOUDING VAN REGERING

Daarom werd, na de vloed, een aanvullende factor toegestaan, die veel heeft gedaan om de mensheid te bewaren van het zich weer zonder omwegen in de vernietiging te storten. Er werd *Autoriteit* gegeven van mens over mens, zodat slechtheid zou worden gestraft door de mens zelf, en hem zodoende zou afschrikken van het ongebreidelde geweld van de voorgaande periode. Nu zou de mensheid zeker moeten standhouden! Niet langer in onschuld, in het bezit van de kennis van goed en kwaad, en weerhouden door het zwaard van de overheidsdienaar, slaagde de mensheid als geheel erin zich te behoeden voor zelfvernietiging. Toch is ook deze beveiliging, zoals al Gods gaven, misbruikt, zodat op Christus een beroep moet worden gedaan om de teugels van de regering in handen te nemen.

DE HUISHOUDING VAN BELOFTE

Toen het falen van de menselijke regering in de praktijk bewezen was, zoals dat ook bij het geweten het geval was (hoewel beiden doorgaan), maakte God een radicale wending in Zijn handelen met de mensheid. In plaats van hen als geheel te nemen, kiest hij een individu uit, en later een volk, om een kanaal van zegen te zijn voor de rest. In zekere zin gaan de huishoudingen van Geweten en Regering gewoon door, want de latere huishoudingen hebben niet direct betrekking op de mensheid als geheel. Toch waren zelfs de belofte aan Abraham en de afscheiding van Israël bedoeld om alle naties te bereiken (Gen 12:3b). De weinige uitverkorenen zouden door beloften worden geholpen. God kwam nader tot hen door hen een verwachting te geven, wat een erg krachtig vermogen is om een zwakke sterveling in staat te stellen juist te leven.

DE HUISHOUDING VAN DE WET

Waarschijnlijk de meest definitieve en praktische hulp, doch de meest teleurstellende, was Gods volgende stap. In plaats van het volk van Zijn keuze onder de huishouding van Regering te laten, op een afstand van Hem, naderde Hij tot Zijn eigen volk en woonde Zelf onder hen. In plaats van hen in het flauwe licht van het geweten te laten, gaf Hij hen Zijn rechtvaardige wet en werd hun Koning. Dit, zou men denken, zou hen in staat moeten stellen rechtvaardig en heilig te leven, en zo de demonstraties van 's mensen zwakheid, in afwezigheid van God, te eindigen. Maar ze wezen Zijn

Met betrekking tot onszelf, zal het ons aangenaam zijn om het de onze te maken, want er is geen bewuste inspanning nodig om over te gaan tot Gods wil in tegenstelling tot de onze, wanneer onze lichamen worden omgevormd tot geestelijk en onsterfelijk. Slechts zo kan God werkelijk *alles* in ons worden.

Gods doel is om *Alles* in Zijn schepselen te worden. Wordt dit bereikt door ieder een onafhankelijke wil te geven zodat ze Zijn rivalen kunnen zijn in het regelen van het universum? Is anarchisme het einde dat hij op het oog heeft? Om *alles* te zijn in een ander is de duidelijkste vorm van kindertaal, maar wie kent de volle inhoud van die lettergrepen? Nu, in de schepping, leven en bewegen en zijn allen *in* Hem. Dan, door middel van het offer van Zijn Zoon, zal het omgekeerde waar zijn. Hij zal *alles in hen* zijn. Alles, niet een weinig, of veel, of het meeste. Laat niemand proberen het te beperken! Niets zal in ons zijn dan de liefhebbende, levengevende God, Wiens geest zal werken, niet slechts om ons onvergankelijk leven te geven, maar tevens zal Hij onze wil formuleren en ons werk verrichten.

Er is slechts ruimte voor één wil in deze wereld. Twee willen is verwar- ring, drie is chaos. Geef elk schepsel een onoverwinbare wil, en u creëert een toestand die alleen een voortdurende en eeuwig onoplosbare botsing tot gevolg kan hebben. Vrede en geluk zullen onmogelijk zijn. Tweedracht zal allen meesleuren in altijdurende vernietiging. God zal in niemand alles worden. Daarom kan het niet zo zijn. Hij zal Alles in allen zijn. Zijn wil alleen is onweerstaanbaar. Slechts deze zal zegevieren. Deze zal werken in Zijn eonische heiligen en zegen terugbrengen tot de mensheid. Het zal de ene wil in het gehele universum worden. Harmonie en zuivere samenklank zullen alle schepselen met Hem en met elkaar verzoenen. Allen zullen hetzelfde lied van Zijn compositie zingen. In allen zal de machtige geest van de levende, levengevende God werken met magnetische aantekingskracht om elk schepsel in de normale, onweerstaanbare, verrukkelijke stroom van Zijn liefhebbende, verlichtende wil te brengen. Hij zal hun *Alles* zijn.

Onze gedachtenprocessen worden voor ons verborgen gehouden door een dikke sluier van onwetendheid en onbewustheid. We moeten wakker zijn om, tot op zekere hoogte, uiterlijke indrukken te ontvangen en waar te nemen, maar hun opneming in ons gedachtengoed, zodat het ideeën produceert en onze gedachten leidt is een onderbewuste werking, waar we geen bestuur of controle over hebben.

Dit wordt inderdaad het best volbracht tijdens de slaap. De ongelovige ademt de geest van de tijd in. Hij is ziels en zoekt de genoegens van de zintuigen. Zijn verstand wordt beïndrukt door de bewijzen van zijn zintuigen. Deze vormen zijn wil. Hij is volkomen onmachtig om enige vastberadenheid tegengesteld aan deze krachten te vormen. Hij is volkomen aan hun genade overgeleverd. Hij is niet alleen een harlekijn, maar een slachtoffer. Wanneer de wet komt om hem te verlichten, begint hij zich zijn ellende te realiseren (Rom. 7:24). Redding bestaat uit de vervanging van de geest die opereert in de zonen der hardnekkigheid (Efz. 2:2) door de geest van God. Het vlees en doordenkvermogen verhinderen de volledige verwerkelijking daarvan tot de opstanding en de verlevendiging.

Als de wil van de gelovigen wordt gevormd door de werking van de heilige geest, door contact met de Schriften, is zijn wil niet meer hetzelfde dan die van de ongelovige. Het is God Die in hem uitwerkt te willen. O, zegen van deze toestand! Harlekijn? Nee, profeet! Slavernij? Nee, maar vrijheid! Ellende? Nee, maar geluk! Slechts zo zijn we normale schepselen in harmonie met onze Schepper. Als de ogen van onze harten geopend zijn voor Gods genade zullen we onze eigen vastberadenheid vrezen. We zullen alle vertrouwen in onszelf verliezen en weten dat datgene van ons wat van God verschilt, ons geen voordeel kan brengen, noch Hem kan eren. Alzo rusten we dankbaar in de enige wil die ons welzijn zal uitwerken.

Maar zullen sommigen zeggen, *Wij* moeten *willen* om Gods wil te doen. Goed dan, als u het *wil* dan maar zo. Onze Heer gaf er de voorkeur aan het anders te stellen. Maar hoe *sterk* moet onze wil zijn om de Zijne te accepteren? Moet het een continue, uitputtende inspanning zijn? Waar moeten we deze kracht vandaan te halen? Met God als uitgangspunt en referentiepunt, zal het Zijn wil zijn. Als verschillend van onze medemensen, kunnen we het de onze noemen, want het zal naar voren komen met oneindige gevarieerdheid en verscheidenheid in ons aller levens en ervaringen.

soevereiniteit af en eisten een koning zoals de andere naties. In hun hart gehoorzaamden ze Zijn rechtvaardige wet niet, maar werden huichelaars, zodat God hen uit hun land moest verdrijven en hen onder de naties moest verstrooien. Zelfs met al deze schitterende voorrechten, bewees de mens een volkomen mislukking te zijn.

DE VLEESWORDING

Maar wat is de wet, vergeleken met de vleeswording? De wet eiste. Christus schonk. De wet was heilig. Christus was genadig. De mens zou Hem toch zeker liefhebben en Hem volgen, Hij Die notabene het Woord en Beeld van God was! Het volk waar Hij naar toekwam had niet alleen het geweten maar ook de wet om het te verlichten. Zo geweldig bevoordeeld echter, blijkt de mens niet louter een mislukking, maar ontaard en een moordenaar, want ze kruisigden de Genadige.

DE HUISHOUDINGEN VAN DE GEEST

Nu het duidelijk is dat de mens in vijandschap met God leeft, en slechts tot Hem kan komen door Zijn heilige geest, komt er iets nieuws in Gods handelen, Van nu af aan wordt dit gekenmerkt door het mede-delen van Zijn *geest*. Op Pinksteren goot Hij van Zijn geest uit op diegenen van het volk Israël die geloofden. Hier is eindelijk een kracht die de menselijke zwakheid en zonde aankan! Echter, in de Pinkster-huishouding wees de natie Zijn geest af en verachtte Zijn boodschappers. Zo lang zij niet grondig door Zijn geest herboren zijn, zijn ze niet in staat Zijn barmhartigheid te beantwoorden. Hier hebben we de heilige natie op zijn best, en zo eindigt deze demonstratie geleidelijk. Precies zoals God Zich tot hen had gekeerd, evenzo, nu Hij hun falen heeft aangetoond, keert Hij terug naar de mensheid als geheel, maar met een nieuwe dispensatie, geest, en een nieuwe huishouding.

Door de draad met de naties weer op te pakken, kan God niet met hen handelen alsof ze onder de huishoudingen van *belofte*, of *wet*, of *vleeswording*, of *geest* waren geweest, want deze waren beperkt tot het uitverkoren volk. Vandaar dat Hij aan dit alles voorbij gaat, en teruggrijpt op Abraham vóór zijn besnijdenis. Al deze cumulerende voorrechten hadden gefaald, dus was het nutteloos ze opnieuw te proberen onder minder gunstige omstandigheden. Maar de *dispensatie* van de *geest* sprong, zelfs in Israël, over

de smalle grenzen van de andere gaven heen en werd vrijelijk geschonken aan de proselieten (jodengenoten) uit de naties.

DE OVERGANG

De roeping van Saulus van Tarsus was op zichzelf een nieuw begin in de wegen van God, en de aanduiding van een nieuwe huishouding. Door hem veranderde God geleidelijk Zijn methode van handelen met de naties en met Israël. In plaats van het koninkrijk aan de Joden onder de naties te verkondigen, zoals de twaalf hadden gedaan in het land om hun afvalligheid te laten zien, bereikt hij de vromen onder de naties om hen tot jaloersheid te prikkelen, zoals Mozes had voorzegd (Deut 32:21). In deze huishouding, die wordt behandeld in Paulus vroege brieven, *worden de naties met Israël gezegend en ontvangen hun geestelijke dingen terwijl zijzelf nog steeds afvallig zijn*. God had daarvoor nog niet zo met de naties gehandeld, noch voorzegde Hij zulk een zegen in de profeten. Daar het slechts een voorbereidende regeling was, leidend tot de volgende huishouding, hebben we het *Overgang* genoemd.

DE GEHEIME HUISHOUDING VAN GENADE

Toen Paulus de Efezebrief schreef, nadat de afkondiging van het koninkrijk, zoals in het boek Handelingen is beschreven, was geëindigd, veranderde God opnieuw Zijn manier van handelen, daarmee de aanzet in het tijdperk van de overgang voortzettend. Toen werden de naties door Israël in hun ontrouw, gezegend. Nu wordt de aard en plaats van zegening veranderd van fysiek (tastbaar) en aards in geestelijk en hemels, vandaar dat het niet door dat volk kan komen, maar er onafhankelijk van is. Eerst waren ze gasten aan Israëls tafel, nu worden de naties mede-leden van Gods familie. Eerst waren ze vreemden in Gods koninkrijk, nu worden ze medeburgers. Eerst waren zij in twee lichamen verdeeld door vleselijke rituelen, nu worden ze verbonden leden van één lichaam.

GERICHT EN KONINKRIJKS HUISHOUDINGEN

Ik veronderstel dat iedereen zal toegeven dat het tijdperk van gericht dat op het huidige zal volgen geen huishouding van genade is, evenmin werd het geheim gehouden. Integendeel. God heeft zowel Israël als de naties gewaarschuwd voor een komende tijd van gericht waarin Zijn toorn zal worden uitgestort. Dit behoort tot de dag der mensen en sluit deze af en

aan de slinger en de mens spreekt. Welk een schitterende kleine god is hij! Hij zou zichzelf werkelijk veel beter misleiden als hij als een harlekijn verscheen. Sommigen van hen zijn erg overtuigend. Heeft u ooit nagevraagd vanwaar de mens die zelfbeschikking verkregen heeft waar hij zo trots op is? Hebt u zich ooit voorgesteld waar het hem zou brengen als het hem werkelijk werd toegestaan om zich ongeremd te gedragen?

Hij wordt heen en weer geslingerd door onzichtbare koorden, precies alsof hij een pop in een voorstelling van Jan Klaasen en Katrijn is.

Hij is louter een schepsel dat zich probeert te overtuigen dat hij een schepper is. Hij heeft niets dat hem niet gegeven is. Hij doet niets behalve onder de kracht van een uiterlijke of overgeërfde prikkel. Alles wat hem mankeert is dat hij onwetend is. Hij is als de velen die auto rijden in deze dagen: Ze raken deze knop aan of verstellen die pook en het werkt — of het werkt niet. Ze worden erg opgevrolijkt door het gevoel van kracht dat door de versnellende machine wordt medegedeeld. Maar als de benzinetank leeg is op een eenzame weg, moeten ze de zware auto duwen, als ze dat al kunnen, en wordt het gevoel van kracht vervangen door een triest gevoel van onmacht.

Weinigen realiseren zich werkelijk wat het betekent om een schepsel te zijn. Wij kunnen niet helpen te erkennen dat onze wil niet werd geraadpleegd toen we geboren werden. Ons werd niet eens gevraagd waar die belangrijke gebeurtenis naar onze wens plaats zou moeten vinden, of wie de eer zou hebben om onze ouders te zijn. Onze bouw, ons figuur, ons gezicht — dat alles werd ons opgedrongen door een onweerstaanbaar lot, waartegen velen van ons in opstand komen. Als de meeste van de noodzakelijke levensfuncties in ons lichaam niet onvrijwillig zouden plaatsvinden zouden we direct te gronde gaan, want zelfs de meest beroemde geneesheren begrijpen niet alle functies ervan. Laat dit tastbare feit diep in ons verstand zinken. Onze lichamen worden niet uit de ruimte tevoorschijn geroepen door onze zelfbeschikking of eigen vastberadenheid. Vrijwel onbewust ademen we de lucht. We hebben deel aan voedsel en nemen het op, geheel los van ons bestuur. De resulterende lichamelijke bouw trotseert onze vastberadenheid. We willen lang zijn, dus zijn we klein. Niemand kan een el aan zijn lengte toevoegen. De wil heeft weinig effect op het tastbare deel van onze gestalte. Evenzo met het niet-tastbare.

Maar weinig van Gods heiligen geloven dat het doel van God is om Alles in *allen* te worden. De meesten *willen* dit niet geloven hoewel sommigen zeggen dat ze *wensen* dat het zo zou zijn. Maar er zijn twee *allen* (Engels: All in all) in deze zin. Hoe velen van ons realiseren de kracht van het eerste? Het is vreselijk om een universum te overdenken waarin God alles in slechts weinigen is, en de rest in eeuwige pijniging. Het is al ziekmakend om de wereld van vandaag te overzien, hoewel er slechts weinigen werkelijk gekweld worden, en dat nog voor een korte periode.

Maar nog verschrikkelijker is het zicht op een wereld waarin God slechts een weinig in allen is. Welk een verschrikkelijke chaos zou er komen wanneer elk schepsel van zijn Schepper onafhankelijk zou worden, zijn eigen weg gaand zonder aandacht aan de rest te schenken en zonder zich om Hem te bekommeren! Een enkele planeet zou, wanneer deze wordt losgemaakt van de wet van de zwaartekracht, het hele zonnestelsel kunnen ruïneren. Als allen werden losgelaten, zou het voorstellingsvermogen het resultaat niet kunnen schilderen. Zo ook met een wereld losgemaakt van de wil van Jahweh. Het zou dood of pijniging voor allen zijn.

Groot is het protest tegen het maken van poppen, loutere automaten van mensen. Wat er ook gebeure, wordt ons gezegd, we moeten menselijke individualiteit en het goddelijke attribueert van de vrije wil handhaven. Wat betekent dit? Het is niets minder dan de opstand van het schepsel tegen de Schepper, het verlangen om als God te zijn, hoewel het altijd onder de sluier van religie wordt gepresenteerd. Het kan nergens in de Schriften worden gevonden, maar het is de basis van de meeste verklaringen en interpretaties van de Bijbel. Zelfs in menselijke zaken is het onuitvoerbaar. Alle sociale regels, alle regering en wetten van elke soort zijn een inbreuk op de wil van de persoon. Als we volkomen alleen waren in het universum zouden we een wet voor onszelf kunnen zijn. Maar zolang we met onze Schepper en onze medemensen verbonden zijn, zijn voorschriften en regulatie noodzakelijk, anders treedt er verwarring en conflict op.

In hun trotse afwijzing van de positie van harlekijnen handelen mensen louter als platenspelers, want ze herhalen een grijs-gedraaide plaat die gemaakt werd door de geest die werkt in de zonen der hardnekkigheid, voordat de mens in de hof van Eden zich voorstelde dat hij een vrije wil had: "U zult zijn als God". Ik herhaal: hij voorziet in de plaat en hij draait

hiermee eindigt de huidige boze eon, vandaar dat het geen deel kan uitmaken van de huishouding van het Koninkrijk, waar het een voorbereiding op is. Dat het Koninkrijk een afzonderlijke huishouding is, wordt zo algemeen geaccepteerd dat het nauwelijks noodzakelijk lijkt om de onderscheidende kenmerken aan te duiden, hoewel de kenmerken van de Vleeswording terugkomen, want Christus is aanwezig, en ook van Pinksteren, want de geest wordt uitgestort en zegen stroomt door Israël naar de naties.

menselijke wil? Nee! Het is genade, wat bevrijdt van de veroordeling van de wet. Er zijn allerlei methoden geprobeerd om de menselijke wil zo te bewerken dat het mensen in staat zou stellen om de geneigdheid tot zonde te overwinnen. Maar de wet zelf is werkelijk een uitdrukking van de wil van God voor diegenen aan wie ze gegeven was. Niets kan sterker zijn dan dat. Wanneer ze geschreven is op hun harten, in de dagen die komen, zal dat ruim voldoende zijn. Dan zal ze echter de menselijke wil *vervangen*, niet versterken.

Onze conclusie, dat de wil van de mens volkomen buitengesloten wordt in de redding van de zondaar en in de heiliging van de heilige, wordt volledig bevestigd door duidelijke verklaringen van de Schrift.

Op de plaats waar de basis van redding wordt behandeld (Rom. 9:9-18), staat Paulus erop dat “Het *niet* is van hem die *wil*, noch van hem die loopt, maar van God, de Barmhartige”. De verdraaiing die koppig voortleeft door het invoegen van passages over andere onderwerpen om deze beslissende uitspraak op te heffen is één van de verdrietigste tekenen van onze tijd. “Degene die wil” wordt getuigd tot de *gemeenten*. Dezen worden uitgenodigd om het water des levens gratis te nemen (Opb. 22:17). Het gebruik van deze uitdrukking in de prediking van het evangelie is een uiterst schandelijke verdraaiing. Evenals te redeneren dat, omdat sommigen *niet* tot Christus *willen* komen (Joh. 5:40), daarom alleen degenen die *willen* gered worden, wat slechts een ander geval is van de ontarding van het menselijk intellect. *Alle* mensen willen niet. Hun wil verhindert hen. Slechts de superieure kracht van Gods wil brengt mensen tot Hem.

Filippenzen is de brief om te ontdekken welke plaats de menselijke wil heeft in de volkomenheids-ervaring. Daar lezen we dat “*het GOD is Die in u zowel het willen als het werken tot Zijn behagen uitwerkt*” (Fil. 2:13). Dit is precies wat te verwachten was vanuit onze voorgaande onderzoeken. De boze geesten zouden onze wil niet langer behoren te beïnvloeden, het vlees zou uitgesloten moeten zijn, ons doordenkvermogen niet geraadpleegd en onze beslissingen behoren slechts op de Schriften gebaseerd te zijn. Door middel van Zijn Geest en Zijn Woord wordt onze wil vervangen door Zijn besluiten. Het resultaat zou niet slechts een rechtvaardige reputatie in de ogen van mensen behoren te zijn, maar een leven om het hart van God te behagen.

dierbaar en edel beheer, zijn onze willen een dodelijk en schadelijk overblijfsel dat we zouden moeten verwerpen. Daar onze eigen willen voortdurend bij ons zijn, hebben we kracht nodig om met elke zucht te herhalen, “Niet de mijne, maar de Uwe!”

Gelukkig is de mens die zich zo geharmoniseerd heeft met de wil van God dat hij ervan mag spreken als die van hemzelf! Zo was het met onze Heer, want de geestenwereld kon hem niet beïnvloeden, Zijn vlees was heilig, en Zijn doordenkvermogen was perfect. Hij kon zeggen “Ik wil het” (Mat. 8:3; Mark. 1:41; Luk. 5:13), en de reiniging van de melaatse laat zien dat Gods wil met de Zijne overeenstemde. Het was Zijn wil om Zijn volk te beschermen (Mat. 23:37; Lukas 13:34), maar niet de hunne. Hij riep wie Hij wilde tot Zichzelf (Mark. 3:13). Het was niet Zijn wil om vuur van de hemel te roepen om de Samaritanen te verslinden (Luk. 9:54).

Hij wilde dat wat van Hem was bij Hem zou zijn (Joh. 17:24). Zelfs in de hof van Getsemane, toen Zijn wil niet met die van de Vader kon overeenstemmen steeg Hij erbovenuit en gaf ons het grote motto dat we bijna voortdurend nodig hebben, “Niet wat Ik wil, maar wat Gij wilt!” (Mar. 14:36). Het is onze opdracht niet en evenmin ons voorrecht om over de handelingen van onze medeheiligen te beslissen. Paulus kon, met al zijn apostolische autoriteit, van Apollos niet afdwingen om naar Corinthe te komen. Omdat we niet hetzelfde als onze broeders zijn, kunnen we een andere wil hebben dan zij, zelfs wanneer beiden met die van God overeenkomen. Ongetwijfeld wilde God Paulus’ dringende verzoeken aan Apollos voor ons vastgelegd hebben als voorbeeld om te volgen. Het enige verschil was de tijd waarop hij zou moeten komen (1 Cor. 16:12). Ze schenen over al het andere overeen te stemmen. Apollos wachtte tot de tijd geschikt was. Paulus was niet bekend met dit element in Apollos’ beslissing. Het is voor ons onmogelijk om alle details in iemands anders leven, die zijn wandel bepalen, te kennen. Noch is het wijs dat we dat zouden moeten. Het is Gods voorrecht om de levens van Zijn mensen te regelen.

Het zevende hoofdstuk van Romeinen handelt over de wil van iemand onder de wet (verzen 15-21). Hij wil het goede doen, maar kan zijn ideaal niet uitvoeren. Het is Gods wil toegepast op het vlees, om te laten zien dat het vlees niet onderworpen is aan Gods wet, want het is niet in staat om die eisen te vervullen. Wat is de oplossing? Het versterken van de

12 De Wil van Mensen of de Wil van God

GODS WIL wordt niet alleen vandaag door de wereld genegeerd, maar zelfs Zijn heiligen schuiven hem aan de kant, of verdunnen hem tot een loutere wens. Het zijn er maar weinig die vasthouden dat het heelal wordt bestuurd volgens de raad van Zijn wil! Het is mode geworden om te zeggen dat het woord ‘*willen*’ *wensen* betekent, en de kanttekeningen van sommige Bijbels aarzelen niet om het te veranderen in *verlangen*. Ons wordt verzekerd dat God *niet wil* dat de gehele mensheid gered wordt, maar dat slechts *verlangt*, en, daar de mens anders *wil*, is Hij volkomen machteloos en krachteloos tegenover deze superieure macht van menselijke vastberadenheid. God is het Die in ons uitwerkt om te willen (Fil. 2:13), toch staan zelfs degenen die een “volledige overgave” onderwijzen er op dat onze eigen wil het middel moet zijn om Hem te eren. De waarheid is dat de menselijke wil altijd tegengesteld is aan die van God, en dat de heiligen alleen veilig zijn zolang ze Zijn wil accepteren, zoals onthuld in de Schriften, en die van henzelf verwerpen.

Omdat het woord *wil* gewoonlijk op verschillende manieren wordt gebruikt heeft het de beslistheid verloren die het in de Schriften zou moeten hebben. Het is in de NBG-vertaling de foutieve vertaling van: raad of bedoeling, behagen, op het punt staan te doen, overtuiging hebben, ontvangen, vanwege, ten gunste van en door. Griekse woordenboeken missen eveneens helderheid, en geven gewoonlijk een aantal synoniemen die andere Griekse woorden definiëren. Zo is *wensen euchomai* wat geheel het besef van vastberadenheid mist dat zo essentieel is voor *willen*, zoals wordt getoond door de voorkomsten ervan (Hand. 26:29; 27:29; Rom. 9:3; 2 Cor. 13:7,9; Jac. 5:16; 3 Joh. 2). De woorden bedoelen en bedoeling hebben een betekenis die veel verder reikt. Ze komen van het werkwoord plan-trekken en kijken voorbij de onmiddellijke actie van de wil naar het uiteindelijk resultaat.

Dit is erg belangrijk in de passages waar het voorkomt (Hand. 27:43; Rom. 9:19; 1 Pet. 4:3). *Vastberadenheid* neemt ons ook mee naar het object dat verworven moet worden, niet de onmiddellijke houding van het verstand. *Opzet* (voornemen) betekent *voor-plaats*, een toekomstige vol-

brenging, van tevoren in het oog gehouden. Zulke termen *definiëren* het Griekse woord *thelema* niet, maar laten eerder zien wat *niet* de betekenis ervan is. Het gewone alternatief dat wordt gegeven is *verlangen*, wat het meer een zaak van gevoelens dan van verstand maakt. Er worden werkelijk passages aangevoerd om dit te bewijzen, zoals de woorden van onze Heer in Getsemane, waar de context vol van gevoelens staat en de zin de negatieve vorm heeft. Maar zelfs hier (Mark. 14:36), is het Gods wil zowel als die van Christus die wordt aangeduid, en het is erg ongelukkig om van Gods *verlangen* te spreken dat Christus Zijn afschuwelijke foltering zou verdragen. Het is ons mistige overlappende taalgebruik dat ons verblindt voor de scherpgesneden onderscheidingen van de geïnspireerde woorden Gods.

Niet alleen wordt het woord gebruikt voor zo'n veelvuldigheid van de originele termen, maar het Griekse woord *willen* is op zijn minst vertaald door tien verschillende uitdrukkingen, willen, eisen, gesteld zijn op, gewild, keuze, prijs stellen op, verlangen, welgevallen hebben, wensen, willens en wetens, zoeken en (met niet) weigeren. Het Griekse zelfstandig naamwoord heeft als vertaling: wil, willen, bevel en wensen. Hoe kan er iets anders zijn dan verwarring wanneer Gods woorden zodanig geweld aangedaan zijn in een vertaling die beweert Gods Woord te zijn? *Verlangen* is *epithumia*, en heeft eerder met gevoelens te maken, dan met vastberadenheid. *Gezind zijn* (be disposed) is *phroneō*, en drukt de richting van voorkeur uit en heeft te maken met het *beleid* dat men voert om dat te bereiken. *Bedoelen* (Intend) is *boulomai*. *Liefhebben* (love) is *agapaō*. *Behagen* (Please) is *areskō*, een aangename sensatie produceren. Het is onmogelijk om Gods gedachten te begrijpen door misvertalingen van mensen. De CONCORDANT VERSION gebruikt alleen *will* (willen) met *want* als een idiomatisch alternatief, om verwarring met de toekomstige tijd in het Engels te voorkomen. Dit mag dan niet altijd onze oren strelen, maar het zal niet falen onze harten te verlichten.

In het Engelse taaleigene, is iemand die *willing* (willend) is om iets te doen of te zijn, een passieve vertegenwoordiger, die berust in of instemt met de wensen van een ander.

Vandaar dat een ware vertaling eist dat we het woord in zulke gevallen veranderen in *want*. Voor velen zal het moeilijk zijn om dit te onderscheiden van *wens* of *verlangen*, als gevolg van de vaagheid van onze (Engelse)

12:2). De wil is niet langer een mysterieuze, onderbewuste samenstelling, in het donker gevormd zonder onze intelligente medewerking, maar een eenvoudige, ongemengde, verlichte verloochening van de invloed van het vlees, van ons eigen verstand en van de kwade geestelijke krachten die ons omringen en een intelligente acceptatie van Gods openbaring door de kracht van Zijn heilige geest.

Dat dit zo moeilijk is voor sommigen van ons, komt vanwege het feit dat we onze wil toestaan die van God aan te passen. De factoren die hem vormen laten zich nog steeds gelden. *Versterk* deze niet! Kruisig het vlees. Steun niet op uw eigen begrip. Wijs de geest der duisternis af. Maar het grootste deel van de mislukking is te wijten aan een onnauwkeurige, onvolwassen en vervormde kennis van Gods wil. We kunnen geen index pakken en specifieke aanwijzingen voor alle moeilijke momenten van onze levens vinden. Dit is ook helemaal niet nodig. Als we Zijn Woord zouden kennen, zouden we altijd de factoren tot oplossing van onze problemen kunnen vinden. Deze zouden zo grondig in ons opgenomen behoren te zijn dat ze een onlosmakelijk deel van ons bestaan worden.

We kunnen Zijn wil niet doen zonder deze te kennen. We kunnen hem niet kennen zonder begrip van Zijn wegen. Dit komt alleen door een nauwkeurig, grondig en volwassen inzicht in de Schriften, in het bijzonder dat deel wat deze huishouding van Gods genade aangaat.

In de uiteindelijke analyse hebben mensen geen wil die geheel van henzelf is. Evenals hun lichamen, zijn de elementen die dat samenstellen eens uitwendig geweest, en het wordt alleen van henzelf als een samenstelling van uitwendige materialen. Maar die samenstelling is bijzonder aan henzelf, dus wordt het, in die zin, van henzelf. Dit is niet het geval met de heilige. Er is geen combinatie van materialen, of zou er niet moeten zijn. De geest van God alleen, handelend door een (h)erkende geschreven openbaring, zou de plaats van onze wil moeten innemen. Dit is de enige veilige basis van handeling.

Het zou erg verdrietig zijn als onze wil, samengesteld uit de onderbewuste invloed van de geest, het vlees en het verstand, versterkt zou worden. Het maakte ons tot zonen der hardnekkigheid voor we geloofden. Versterken zou ons alleen maar meer hardnekkig maken. Er zijn heiligen op deze manier, maar het zou niet aangemoedigd moeten worden. In plaats van een

is, kan hij zijn wil niet uit het niets creëren. Hij stelt het samen uit wat voorhanden is. De soort en kwaliteit van de materialen bepalen het karakter van zijn wil, maar hij heeft geen invloed op deze elementen. Het proces is onderbewust, dus hij begrijpt zelfs niet wat hij aan het doen is, evenmin als hij begrijpt wat de details van zijn spijsvertering zijn. Hij kan zijn voedsel met bewuste zorg kiezen, maar hij kan op de opneming ervan geen toezicht houden. In de sfeer van de wil is hij geheel en al overgeleverd aan invloeden voorbij zijn waarnemingsvermogen.

Wat doen we wanneer we beslissingen nemen? We openen eenvoudig de deuren tot de omringende invloeden om te zien wat er overwegend is. Vaak als we een bepaalde kant op willen zijn we totaal niet in staat om een logische verklaring te geven voor onze vastberadenheid. Ik heb zojuist gesproken met een lid van het Uitverkoren Volk die veel nodeloze ontbering in Palestina ondergaat. Er is geen gebrek aan geld. Veel van zijn zonen zijn in de Verenigde Staten succesvolle fabrikanten. “Ik wens hen niet te laten weten hoe het met me gaat, want ze zouden een vliegtuig huren en me terug naar huis halen. Waarom ik hier blijf? *Ik weet het niet!* Ik kwam hier op bezoek, en ik kan niet weggaan. Ongemakken, ellende, afzondering van mijn geliefden zouden me weg moeten trekken. Maar *ik zal* hier blijven. Er is iets in me dat ik niet kan verklaren. Het houdt me hier.” De heilige banden met Palestina hebben veel te maken met de wil van de Joodse mensen.

Maar een gelovige zou nooit in de stroom gevangen behoren te raken die de zonen der hardnekkigheid naar hun vernietiging draagt. Zij zouden de commando's van het vlees niet behoren te gehoorzamen. Hun *eigen* willen zouden het vlees insluiten. Maar wij zijn niet in het vlees, maar in de geest. De commando's ervan zouden geen gedeelte van ons leven behoren te zijn. De gezindheid ervan is de dood. Wij wandelen er niet naar. Ons verstand is niet langer verduisterd, het is waar, maar al het werkelijk licht dat het heeft komt direct van God tot ons, door Zijn geest, door Zijn Woord. In werkelijkheid is het niet van ons, maar van God.

In plaats van de kwade geest die in de zonen der hardnekkigheid werkt, worden wij door de heilige geest van God gedreven. Het vlees volkomen buitensluitend, werkt de geest op ons verstand in om dat te vernieuwen door Gods geschreven openbaring, zodat we met zekerheid mogen weten wat Gods wil is, want die alleen is goed, en welbehaaglijk, en volwassen (Rom.

taal. Omdat het element van verlangen gewoonlijk is inbegrepen in onze vastberadenheid, is het gemakkelijk deze twee te verwarren. In de CONCORDANT VERSION draagt willen (will of want) als de vertaling van *thelō* altijd de gedachte die verder gaat dan een loutere wens.

De heersende verwarring is aan alle kanten duidelijk. Door degenen die de plaats van leraren innemen en veel licht hebben wordt ons verzekerd, dat een erg gewoon gebruik van dit Griekse werkwoord *thelō* de betekenis heeft van *verlangen* of *wens*. Als resultaat interpreteert een ieder passend naar zijn neigingen en overeenkomstig zijn theologisch systeem. De tendens is om het tot *willen* te maken wanneer het gebruikt wordt van mensen, en *wensen* wanneer gebruikt van God, want als mensen vastbesloten zijn om hun eigen wil te hebben en zo ontkennen dat God op niets meer recht heeft dan een verlangen, kunnen ze beter tot het einde van hun latijn doorgaan, dan te aarzelen op deze weg. In al onze onderzoeken is het goed om de neiging van de mens te herkennen om zichzelf te verheffen en God te degraderen. De mens heeft een “vrije wil” wordt ons verteld, en er staan velen klaar om deze misvatting te verdedigen. Maar waar zijn de mensen die willen vechten voor de “vrije wil” van God?

De grootste ravage wordt echter aangericht wanneer de gelovige wordt aangespoord om, ofwel zijn eigen wil te verlaten, ofwel die te laten gelden. Een van de meest ernstige aspecten van de huidige afval ligt in vormen van hypnotisme of mesmerisme, waarin iemand die het ondergaat probeert om zichzelf totaal over te geven aan een buitenstaande geest, onder de foutieve veronderstelling dat hij, zo doende, noodzakelijkerwijs zal harmoniëren met de wil van God. Er zijn echter vele willen in de wereld naast die van onszelf en die van God. Velen zijn onbewust onderworpen aan een kwade geest en in de veronderstelling dat de indrukken die ze ontvangen van God komen. Ze denken dat ze, als gevolg daarvan, geïnspireerd zijn en stellen zich voor dat ze de Schriften niet nodig hebben om door de heilige geest geleid te worden. Het veelbetekenende feit dat dit systeem veroordeelt is zijn praktische verstoting van het geschreven Woord.

De ware geest van God communiceert Zijn wil aan ons *louter door het medium van de Schriften*. Tot deze geest kunnen we veilig zeggen, “Uw wil, niet de mijne”. Maar aan geesten die direct spreken zouden we moeten zeggen, “Gods wil, niet de uwe”.

Nog geraffineerder voor de ware student van de Schriften is de lering dat we onze wil moeten laten gelden. Dit werd als volgt goed uitgedrukt in een religieus wekelijks tijdschrift:

Zeker is het dat God ons onze wil(len) heeft gegeven als een dierbaar en edel beheer om tot zijn eer en heerlijkheid te worden gebruikt. Het leven dat is wedergeboren door geloof in Christus als Redder, en toen is overgegeven in volledige overgave aan hem als Heer, is niet een leven waaruit de wil verdwijnt maar waarin het als nooit tevoren gebruikt behoort te worden, bezielt door nota bene de kracht van “dynamiet” (*dunamis*) van God. Het overgegeven, Geest-gevuld leven dat verheugt om in Christus te blijven is ver verwijderd van passiviteit of inactiviteit. Tot alle zodanigen zijn de woorden bestemd: “Het is God die in u beide het willen en het werken van zijn behagen bewerkt” (Phil. 2:13). Het Griekse werkwoord dat hier als willen vertaald is is hetzelfde werkwoord *thelō*, dat iets oneindig sterkers uitdrukt dan een loutere wens of verlangen, want het is het plan, de vastberadenheid, nota bene de wil van God die werkt in de levens van zijn kinderen.

Als onze lezers alle voorkomsten van *thelema*, WIL, zouden raadplegen, zullen zij zowel nuttig als plezierig bezig zijn. Van de ongeveer zestig voorkomsten spreken er minstens vijftig over de wil van God. De wil van de mens is, volgens de goddelijke berekening, niet zo belangrijk. De lijst begint met “Uw wil geschiede” (Mat. 6:10) en eindigt met “Voor uw behagen [wil] zijn zij” (Opb. 4:11). In Romeinen 2:18 wordt Gods wil beschouwd als *de* wil die geen nadere aanduiding nodig heeft. De Jood kende *de* wil omdat hij de goddelijke orakels had. Het komende koninkrijk wordt in het kort gekenmerkt als de tijd wanneer de mensen niet hun eigen wil zullen doen, maar die van de Vader.

De gehele missie van Christus kan worden opgesomd in dit woord, want Hij kwam om de wil van God te doen (Heb. 10:7,9). Hij onderstreepte dit toen Hij zei, “Ik zoek niet Mijn wil, maar de wil van Hem Die Mij zendt” (Joh. 5:30).

Dit wordt door herhaling benadrukt, wanneer Hij iets later protesteert “Ik ben van de hemel afgedaald, niet dat ik Mijn wil zou doen, maar de wil van Hem Die Mij zendt.” (Joh. 6:38). Blijkt het ergens dat Christus Zijn wil uitvoerde anders dan in volledige overeenstemming met Zijn Vader? Hij deed Zijn Vaders wil en deed *niet* Zijn eigen wil. Hij was niet “passief” maar actief, maar dat bestond niet uit het laten gelden van Zijn wil maar in het vervullen van die van Zijn Vader. Toen, in Getsemane, Zijn wil niet overeenkwam met die van God, werd *Hij* versterkt door een bode (Lukas

22:42,43), maar *Zijn wil* (werd dat) *niet*. Op de crises van ons leven hebben we geen krachtige vastberadenheid nodig, maar kracht om in te stemmen met Gods wil voor ons, wat de verwerping van die van onszelf inhoudt.

Maar ons voornaamste doel in het schrijven van dit artikel is om de aandacht te vestigen op de werking van de menselijke wil zoals deze zich aanmeldt in de Schriften. Slechts een paar uur nadat onze Heer afstand had genomen van Zijn wil om die van Zijn Vader te kunnen doen geeft Pilatus Hem over aan “Hun wil” (Luk. 23:25). Hier hebben we de menselijke wil die vaste vorm aanneemt in een enkel woord, misschien het meest ontzettende woord dat de mensheid zal achtervolgen tot de voleinding, “Kruisigen!” Mocht u ooit de menselijke vastberadenheid opgehemeld horen worden, moge dan uw oren alarmeren met de echo, “Kruisigen!” De wil van de mens werd gebracht tot de grote Toetssteen en werd vals bevonden. Zelfs Pilatus, die hun wil had kunnen dwarsbomen, slaagde er niet in de hardnekkigheid ervan te beteugelen. Hier is de vrije wil van de mens! “Kruisig Hem!”

Zo was de wil van diegenen die Gods openbaring hadden, de godsdienstige natie, die door de wet getraind was en “de wil” kende (Rom. 2:18). Ook wordt van dezen gezegd dat ze wandelden in overeenstemming met de geest die nu in de zonen van hardnekkigheid werkt, doende de commando’s [willen] van het vlees en van het doordenkvermogen evenals de overigen (Ef. 2:3). Dit is uiterst verhelderend. Het laat zien dat de wil van een mens, Jood of heiden, het samengestelde effect is van complexe oorzaken en over geen ervan kan hij enige invloed uitoefenen.

Er is een geest, niet die van hemzelf, die hem beïnvloedt. Zijn vlees eist erkenning. Zijn doordenkvermogen is een andere factor. Mensen besluiten niet echt iets. Er wordt voor hen besloten. Allen worden krachtig beïnvloed door de geestelijke krachten die niet kunnen worden gezien noch gevoeld, maar slechts kunnen worden bespeurd door hun effect. De tijdgeest draagt mensen op zijn stroom en past zich niet aan de wil van de mensen aan, maar past de wil van de mensen aan zich aan. Dan is er het vlees. De meeste mensen worden beheerst door hun fysieke bouw, en ondervinden dat hun wil volkomen krachteloos is om zich tegen de commando’s ervan te verzetten. De mentale atmosfeer draagt tot deze invloed bij. Menselijk doordenkvermogen is verduisterd (Efz. 4:18). Daar de mens een schepsel